

A TANTÁRGY ADATLAPJA

2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Politika-, Közigazgatás- és Kommunikációtudományi Kar
1.3 Intézet	Újságírás és digitális média
1.4 Szakterület	Újságírás
1.5 Képzési szint	Alap
1.6 Szak / Képesítés	Újságírás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Közép- Kelet-Európa modernkori politikatörténete						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Pálffy Zoltán						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Pálffy Zoltán						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok, házi feladatok kidolgozása					10
Egyéni készségfejlesztés					12
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka óraszama	58				
3.8 A félév óraszama	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	
4.2 Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<p>Az akadémiai tisztesség elveivel összeegyeztethetetlen megnyilvánulásokat a Kar belső szabályai tiltják: http://fspac.ubbcluj.ro/resurse/formulare-regulamente/reguli-etice-si-deontologice/, illetve: http://www.bbte-politologia.ro/letoltések.php .</p> <p>A plágiumot a tanszék és a Kar 1-es osztályzattal és további szigorú rendelkezésekkel szankcionálja.</p>
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<p>A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhetnek mindazok, akik a szemináriumi órák legalább 75%-án (azaz legalább 9 szemináriumon) részt vesznek.</p>

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C1</p> <p>A politikai elméletek alapvető elveinek, fogalmainak és módszereinek alkalmazása a társadalmi, politika berendezkedés elemzésében és értékelésében</p> <ul style="list-style-type: none"> - Konkrét helyzetelemzés a politikatudomány alapvető elveinek, elméleteinek és módszereinek alkalmazása - Az alapfogalmak megfelelő alkalmazása a politikatudományok terén - A politikatudomány fogalmi apparátusának használata a társadalmi-politikai elméletek hatásának és relevanciájának megítélésére - A politikatudomány alapfogalmainak használata egyes események és folyamatok leírására és ok-okozati magyarázatára <p>C5</p> <p>Társadalmi és politikai értékek mellett való érvelés, kiállítás és ezek kommunikációja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Az eszmetörténeti alapfogalmak adekvát használata a szakmai kommunikáció során - Konkrét társadalmi-politikai helyzetelemzés az alapvető fogalmak alkalmazásával
Transzverzális kompetenciák	

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<p>Az előadások és szemináriumok célja releváns történelmi témák elemzése a két régió társadalmi, politikai és etnikai változóinak kontextusában, olyan összehasonlító értelmezési keretben, amely a lehetőségek szerint túlmegegy egyes országok szembeállításán. A témák megválasztása Közép- és Délkelet-Európa lényeges társadalmi-politikai jelenségeinek illetve folyamatainak pontosabb behatárolását és jobb megértését célozza.</p>
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<p>Hogy az újságírás szakos diákok speciális igényeinek jobban megfeleljen, az előadássorozat interdiszciplináris jellegű abban, hogy hangsúlyozza a történelemnek, mint tudományos szakterületnek a politikához való viszonyát, illetve kidomborítja a hatalmi politikának és az azt szolgáló ideológiáknak a történelmi narratívák megalkotása során érvényesülő torzító hatásait. Ilyen értelemben az előadássorozat a történelem olyan alternatív olvasata kíván lenni, mely túlmutat a szakterület illetve az ott megnyilvánuló nemzetcentrikus értelmezések "hagyományos" keretein.</p> <p>Az előadás-szeminárium elrendezés ez esetben az adott témák és problémák párhuzamos értékelését igyekszik megvalósítani. Míg az előadások az idevágó nyugati szakirodalom és az abban érvényesülő értelmezések foglalatát adják, a szemináriumok esettanulmány-jellegű témái és olvasmányanyaga mélyebb betekintést adnak az egyes, gyakran egymással ütköző regionális alapú felfogások és öndefiníciók szövevényébe adnak majd mélyebb betekintést. Természetesen mindkét esetben egyaránt rendelkezésre áll nem csak angol, de anyanyelvű szakirodalom is.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
-------------	----------------------	--------------

1. Bevezetés Kerekasztal-beszélgetés: Miért tanulunk történelmet a politológián?	Különböző fogalmak és elméletek bemutatása a két régió vonatkozásában. Vita.	Elvek és gyakorlatok. Szabad beszélgetés a történelem politikai felhasználhatóságáról objektivitás és tendenciózusság vonatkozásában.
2. Közép-Európa, Délkelet-Európa. A két történelmi régió identitását illető meghatározások és kérdések. Habsburg és oszmán örökség.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
3. Nemzetépítés az első világháború utáni új államokban. "Balkáni" és "közép-európai" hagyományok a belügyekben.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
4. Antiszemitizmus, idegengyűlölet és a "konzervatív rend"; Revansizmus, jobboldali radikalizmus.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
5. Szovjet kötelékben a negyvenes és az ötvenes években. A 'hidegháborús Kelet-Európa', mint ütközési zóna Nyugat-Európa és a Szovjetunió között.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
6. A nemzeti kommunizmus változatai. Az autohton kommunizmus és a gazdasági önállóság 'déli' és 'északi' mintái. Küzdelem a legitimitásért.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
7. Kelet-Európa antikommunista forradalmi - vesztesek rövid, győztesek hosszú távon? (Lengyelország, Magyarország, Csehszlovákia).	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
8. Totalitárius és nyitásra törekvő rezsimek a hetvenes-nyolcvanas években. A szovjet szocialista rendszer reformjára tett kísérletek és hatásuk a térségre.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat. Házidolgozatok témáinak kijelölése, megbeszélése.
9. Az '1989-es fordulat'. Békés hatalomváltások és forradalmak. A múlt örökségének aktivizálódása: szociális reformizmus, politikai revizionizmus.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.

10. Posztkommunista radikális nacionalizmus. A jugoszláv konfliktus-sorozat és a cseh-szlovák szakadás.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
11. Békés középutak. Nemzeti ujjaéledés és integratív törekvések.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
12. A nyugati típusú demokratikus berendezkedést célzó átmenet változói: Politikai intézmények összehasonlító keretben.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
13. Ágazati politikák Kelet- és Közép-Európában, különös tekintettel a szociálpolitikára.	Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése bemutató előadásban.	A hallgatóknak el kell olvasniuk a sillabuszban megadott szakmunkákat.
14. Visszatekintés: Rendezetlen múlt, bizonytalan jelen. Új geopolitika felé?	Politikatörténet és a történelem politikája. Politikai és társadalmi folyamatok történelmi távlatokra alapozott elemzése összegező előadásban.	Házidolgozatok témáinak véglegesítése

Könyvészet

1. Szűcs, Jenő. "Vázlat Európa három történelmi régiójáról." In *Bibó emlékkönyv*, vol. 1, edited by Pál Réz. Budapest: Századvég Kiadó, 1991.
2. Schöpflin, George. "Central Europe: Definitions Old and New." In *In Search of Central Europe*, edited by George Schöpflin and Nancy Wood. Cambridge: Polity Press, 1989. 7-30.
3. Schöpflin, George. "Central Europe: Definitions Old and New." In *In Search of Central Europe*, edited by George Schöpflin and Nancy Wood. Cambridge: Polity Press, 1989. 7-30.
4. Janos, Andrew C. "The One-Party State and Social Mobilization: East Europe Between the Wars." In *Authoritarian Politics in Modern Society*, edited by Samuel Huntington and Clement Moore. New York and London: 1970. 204-235.
5. Janos, Andrew C. "The One-Party State and Social Mobilization: East Europe Between the Wars." In *Authoritarian Politics in Modern Society*, edited by Samuel Huntington and Clement Moore. New York and London: 1970. 204-235.
6. Ludanyi, Andrew. "Socialist Patriotism and National Minorities: A Comparison of the Yugoslav and Romanian Theory and Practice." In *Society in Change. Studies in Honor of Béla K. király*, edited by Béla Várdy, Steven and Ágnes Huszár Várdy. Boulder: Eastern European Monographs, 1983. 557-585.
7. Fejtő, Francois. *A History of the Peoples Democracies. Eastern Europe Since Stalin*. London: Pall Mall Press, 1971. 47-83, 134-171, 188-207.

8. DeLuca, Anthony R. "The Impact of Gorbachev's 'New Thinking' on Eastern Europe." In *Romania, Culture, and Nationalism: A Tribute to Radu Florescu*, edited by Anthony R. DeLuca and Paul D. Quinlan. Boulder, USA: East European Monographs, 1998. 127-141.
9. Sugar, Peter. "Nationalism, the Victorious Ideology." In *Eastern European Nationalism in the Twentieth Century*, edited by Peter Sugar. Washington: The American University Press, 1995.
10. Roessingh, Martinj A. *Ethnonationalism and Political Systems in Europe. A State of Tension*. Amsterdam: Amsterdam University Press, 1996. 97-142, 231-275.
11. Bunce, Valerie. "The Visegrad Group: Regional Cooperation and Integration in Post-Communist Europe." In *Mittleuropa: Between Europe and Germany*, edited by Peter Katzenstein. Providence, Oxford: Berghahn Books, 1997. 240-285.
12. Ascherson, Neil. "1989 in Eastern Europe: Constitutional Representative Government as a 'Return to Normality'?" In *Democracy. The Unfinished Journey, 508 BC to ad 1993*, edited by John Dunn. Oxford: Oxford University Press, 1992. 155-189. In *Democracy. The Unfinished Journey, 508 BC to ad 1993*, edited by John Dunn. Oxford: Oxford University Press, 1992. 221-239.
13. Barr, Nicholas Barr, ed. *Labor Markets and Social Policy in Central and Eastern Europe*. Oxford: Oxford University Press, 1994.
14. Pearson, Raymond. "Empire, War and the Nation-State in East-Central Europe." In *Contemporary Nationalism in East Central Europe*, edited by Paul Latawski. Houndmills: St. Martin's Press, 1995. 25-41.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Miért tanulunk történelmet a politológián?	Vita.	A hallgatókat arra bátorítom, hogy fogalmazzanak meg érveket különböző elméletek alátámasztására. Szabad beszélgetés bátorítása.
2. Közép-Európa, Délkelet-Európa.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
3. Nemzetépítés új keretek között.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
4. Az exkluzionizmus változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.

	megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	
5. Szovjet csatlósállamok. Függs és ellenállás.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
6. A nemzeti kommunizmus változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
7. Kelet-Európa antikommunista forradalmi.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
8. Totalitarizmus és reform a szovjet blokkban.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
9. Az '1989-es fordulat'.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
10. Posztkommunista radikális nacionalizmus.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.

	háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	
11. A visegrádi hármak példája.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
12. Az átmenet változói és változatai.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
13. Politikum és társadalmi-gazdasági átmenet.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	A hallgatók önálló munkája és a házi olvasmányok elszámoltatható áttanulmányozása.
14. Az EU-ban, az EU-n kívül.	A megfelelő témára az olvasmányban fellelhető példák, analógiák és problémák megbeszélése a háziolvasmányból készült jegyzetek alapján.	Házidolgozatok témáinak megbeszélése.

Könyvészet

- 1.-
2. Bibó, István. *A Kelet-Európai kisállamok nyomorúsága*. [The distress of Eastern European small states] Bukarest: Gordius/Kriterion, 1994. 34-81.
3. Barabás, Endre. "A magyar és a román kultúrpolitika irányai." In *Jancsó Benedek Emlékkönyv* [Benedek Jancsó Memorial Book], edited by Miklós Asztalos. Budapest: Erdélyi Fiatalok Egyesülete, 1931.
4. Ormos, Mária. *Nácizmus - fasizmus*. [Nazism, Fascism] Budapest: Magvető, 1987. 238-287, 287-308.
5. Borsody, István. *Az új Közép-Európa. Két világháború és ami utána következett*. Translated/edited by Ferenc Mislivetz. Szombathely: Savaria University Press, 1998. 137-188.
6. Gábor, Mózes P. "A bizantinizmus élő hagyományai - A sztálinizmus eszmétörténeti háttéréről." In *Sztálinizmus és desztalinizáció Magyarországon. Felszámolták-e a szovjet rendszert? Politikai tanulmányok*, edited by Bálint Balla. Budapest, 1990. 37-63.

7. Borsody, István. *Az új Közép-Európa. Két világháború és ami utána következett.* Translated/edited by Ferenc Miszlivetz. Szombathely: Savaria University Press, 1998. 188-199, 208-225.
8. Szelényi, Iván. "Social and Political Landscape, Central Europe, Fall 1990." In *Eastern Europe In Revolution*, edited by Ivo Banac. Ithaca and London: Cornell University Press, 1992. 225-243.
9. Ash, Timothy Garton. "Az igazság éve Kelet-Európában." *Valóság* no. 6 (1990): 17-29.
10. Brzezinski, Zbigniew. "Nacionalizmus és kommunista korszak után." *Európai Szemle* no. 1 (1990): 89-107.
11. Lewis, Paul G. "East-Central Europe: The Czech Republic, Slovakia, Hungary and Poland." In *Developments in Central and Eastern European Politics*, edited by Stephen White, Judy Batt and Paul G. Lewis. Houndmills: The Macmillan Press Ltd., 1998. 23-43.
12. Bozóki, András. "A magyar átmenet összehasonlító nézőpontból." In *Magyarország társadalomtörténete (1945-1989). Válogatott tanulmányok.* vol. II., edited by Nikosz Fokasz and Antal Örkény. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 1999. 457-476.
13. Szelényi, Iván. "Társadalmi egyenlőtlenségek az államszocialista redisztributív gazdaságokban." In *Magyarország társadalomtörténete (1945-1989)* vol. 1., edited by Nikosz Fokasz and Antal Örkény. Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, 1998. pp. 308-320.
14. Rose, Richard. "Prospects for Democracy in Postcommunist Europe." In *Developments in Central and Eastern European Politics*, edited by Stephen White, Judy Batt and Paul G. Lewis. Houndmills: The Macmillan Press Ltd., 1998. 276-296.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

Hogy a diákok speciális igényeinek jobban megfeleljen, az előadássorozat interdiszciplináris jellegű abban, hogy hangsúlyozza a történelemnek, mint tudományos szakterületnek a politikához való viszonyát, illetve kidomborítja a hatalmi politikának és az azt szolgáló ideológiáknak a történelmi narratívák megalkotása során érvényesülő torzító hatásait. Ilyen értelemben az előadássorozat a történelem olyan alternatív olvasata kíván lenni, mely túlmutat a szakterület illetve az ott megnyilvánuló nemzetcentrikus értelmezések "hagyományos" keretein.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A kurzusokon és szemináriumokon szerzett ismeretek felmérése.	-- zárthelyi kisdolgozat, mely a már sorra vett témákra alapul; -- félév végi vizsga, a vizsgaszesszióban beadandó otthoni dolgozat formájában, melynek témáját a diák egyénileg választja, az egyes témák a az erre kijelölt szemináriumon közös megbeszélésre kerülnek	20%; 50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szemináriumi tevékenység, a házi olvasmányok elolvasása	szemináriumi tevékenység: aktív, résztvevő jelenlét, a kiosztott részfeladatok teljesítése, jegyzetek bemutatása	30%

	és kijegyzetelése, a kapott feladatok teljesítése		
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A tárgyból érdemjegyet és kreditpontokat szerezhhetnek mindazok, akik az órák legalább 75%-án részt vesznek. Az érdemjegy a következő osztályzatok súlyozott összege: – szemináriumokon való tevékeny részvétel: 30%. – vizsga: zárthelyi dolgozat 20%; házidolgozat 50%			

Kitöltés dátuma

2024 szeptember 23.

Előadás felelőse

dr. Pálffy Zoltán adjunktus

Szeminárium felelőse

dr. Pálffy Zoltán adjunktus

Pálffy Zoltán

Pálffy Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2024 szeptember 25.

Intézetigazgató

Dr. Radu Meza